

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 316/2018-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. júna 2018 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti Lanfer, s. r. o., Hlavná 67, Veľké Ripňany – Behynce, podanej v zastúpení advokátom JUDr. Petrom Bartošom, Kollárovo námestie 9, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cr 16/2016 a jeho uznesením z 2. marca 2017 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 CoR 5/2017 a jeho uznesením z 9. októbra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti Lanfer, s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. decembra 2017 prostredníctvom poštovej prepravy doručená sťažnosť spoločnosti Lanfer, s. r. o., Hlavná 67, Veľké Ripňany – Behynce (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou

namietala porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cr 16/2016 a jeho uznesením z 2. marca 2017 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 CoR 5/2017 a jeho uznesením z 9. októbra 2017.

2. Z odôvodnenia sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ vystupoval ako žalobca v rozhodcovskom konaní vedenom na Rozhodcovskom súde Royal Development (ďalej len „rozhodcovský súd“) pod sp. zn. RD/142/2015 proti žalovanému, spoločnosti [REDACTED] (ďalej len „žalovaný“). Vo veci samej vyniesol rozhodcovský súd rozsudok pod sp. zn. RD/142/2015 z 18. decembra 2015, ktorým žalobe sťažovateľa v celom rozsahu vyhovel, tzn. žalovaného zaviazal na zaplatenie istiny vo výške 1 296 € spolu s 18,25 % ročným úrokom z omeškania od 18. novembra 2015 do zaplatenia a na náhradu trov rozhodcovského konania vo výške 230 € (ďalej len „rozhodcovský rozsudok“). Rozhodcovský rozsudok nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 2. januára 2016.

3. Žalovaný podal proti rozhodcovskému rozsudku v presne nezistený deň na Okresnom súde Nitra žalobu o jeho zrušenie podľa § 40 a nasl. zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov. Okresný súd Nitra uznesením č. k. 15 Csr 1/2016-19 zo 7. januára 2016 vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku odložil do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Proti predmetnému uzneseniu Okresného súdu Nitra podal sťažovateľ odvolanie, v rámci ktorého vzniesol okrem iného aj námietku miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Nitra. Krajský súd uznesením č. k. 7 CoSr 1/2016-104 z 30. júna 2016 napadnuté uznesenie Okresného súdu Nitra zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, po čom bola vec z dôvodu miestnej nepríslušnosti postúpená na prejednanie okresnému súdu 26. júla 2016.

4. Okresný súd uznesením č. k. 29 Cr 16/2016-119 z 2. marca 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku odložil, proti čomu podal sťažovateľ v zákonnej lehote odvolanie. O odvolaní sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu okresného súdu rozhodol krajský súd uznesením č. k. 2 CoR 5/2017-237 z 9. októbra 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) tak, že ho v celom rozsahu potvrdil.

5. Sťažovateľ okresnému súdu a krajskému súdu predovšetkým vyčíta, že neboli naplnené zákonné podmienky pre odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku. Sťažovateľ v tomto smere poukázal na základný predpoklad v podobe včasného podania žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku, tzn. podanie žaloby v hmotnoprávnej lehote 60 dní na miestne príslušnom súde: *„Určite nemôže ani v hypotetickej rovine súd odložiť vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku v situácii, keď že už samotná žaloba o jeho zrušenie nebola podaná na príslušný súd v hmotnoprávnej lehote 60 dní od jeho doručenia. Je potrebné, aby Ústavný súd Slovenskej republiky dal odpoveď na otázku, či je možné od 01.01.2015 odložiť vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku za pozitívnej situácie, že samotná žaloba žalobcu nebola podaná na kauzálny príslušný Okresný súd Bratislava V v lehote 60 dní... Podľa sťažovateľa súd bol v prvom rade povinný sa vysporiadať s touto procesnou vadou samotného podania žaloby. Ďalej či je od 01.01.2015 dostatočným dôvodom pre odloženie vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku vydaného v nesporebiteľskej veci dôvod, že je tu hrozba exekúcie rozhodcovského rozsudku... a či Zákon č. 244/2002 Z. z. má procesnú prednosť pred Civilným sporovým poriadkom v jednotlivých kogentných ustanoveniach určujúcich postup súdu konajúceho v konaní o žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku a o návrhu na odklad jeho vykonateľnosti.“*

6. Porušenie svojich v sťažnosti označených práv na spravodlivé súdne konanie sťažovateľ vidí v tom, že napadnuté uznesenie okresného súdu a napadnuté uznesenie krajského súdu je *„... nesprávne, právne nepreskúmateľné a v priamom rozpore s mnohými prejudiciálnymi rozhodnutiami v podobnej veci vydanými inými senátmi Okresného súdu Bratislava V a Krajského súdu v Bratislave.“*

7. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo spoločnosti Lanfer, s.r.o. na súdnu a inú právnu ochranu upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom a uznesením Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 29Cr/16/2016-119 zo dňa 02. marca 2017 porušené bolo.

2. Základné právo spoločnosti Lanfer, s.r.o. na súdnu a inú právnu ochranu upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom a uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2CoR/5/2017-237 zo dňa 09. októbra 2017 porušené bolo.

3. Uznesenie Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 29Cr/16/2016-119 zo dňa 02. marca 2017 sa zrušuje a vec sa Okresnému súdu Bratislava V vracia na ďalšie konanie.

5. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2CoR/5/2017-237 zo dňa 09. októbra 2017 sa zrušuje a vec sa Okresnému súdu Bratislava V vracia na ďalšie konanie.

6. Spoločnosti Lanfer, s.r.o. sa priznávajú trovy právneho zastúpenia 312,34 EUR, ktoré je porušovateľ základného práva alebo slobody povinný zaplatiť na účet JUDr. Petra Bartoša, advokáta do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd

skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Za zjavne neopodstatnený možno považovať návrh vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnený návrh ide preto vtedy, ak pri jeho predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí návrhu na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 140/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

11. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní.

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne

s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

13. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu a jeho napadnutým uznesením

14. V tejto súvislosti ústavný súd predovšetkým poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd.

15. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

16. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

17. Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci skúmal, či sú splnené podmienky konania pred ním o tej časti sťažnosti sťažovateľa, ktorá smerovala proti postupu a uzneseniu okresného súdu, pričom dospel k záveru, že vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľom uplatnených námietkach porušenia označených článkov ústavy a dohovoru, pretože preskúmanie jeho postupu a záverov bolo zverené krajskému súdu ako odvolaciemu súdu. Krajský súd vo veci podanej sťažnosti rozhodol svojím napadnutým uznesením, pričom to bol práve on ako súd odvolací, komu patrila právomoc posúdiť, či sťažnosť sťažovateľa proti postupu a napadnutému uzneseniu okresného súdu bola dôvodná, alebo nie.

18. Z tohto dôvodu musel ústavný súd odmietnuť tú časť sťažnosti sťažovateľa, ktorá smerovala proti postupu a napadnutému uzneseniu okresného súdu, pre nedostatok právomoci.

K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu a jeho napadnutým uznesením

19. Po preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu a postupu, ktorý jeho vydaniu predchádzal, ústavný súd argumentáciu sťažovateľa nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Ústavný súd nezistil, že by krajským súdom aplikovaný postup pri zistení a hodnotení skutkového stavu veci a pri ustálení právnych záverov mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do napadnutého rozhodnutia v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Ústavný súd nezistil, že by napadnuté uznesenie krajského súdu bolo svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou,

či nedostatočne odôvodnené. Pokiaľ ide o povinnosť krajského súdu odôvodniť svoje rozhodnutie, tak ústavný súd konštatuje, že tejto povinnosti nezodpovedá povinnosť vysporiadať sa s každým argumentom strany a dať naň podrobnú a vyčerpávajúcu odpoveď.

20. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia v tejto súvislosti uvádza:

„O odklad vykonateľnosti musí účastník požiadať a zároveň musí splniť zákonnú podmienku podania žaloby na zrušenie rozhodcovského rozsudku včas. Odklad vykonateľnosti plní ochrannú funkciu a v prípade, ak dôjde k úspešnému odkladu vykonateľnosti, napomáha predchádzaniu možného vzniku škody alebo nemajetkovej ujmy, ktoré by mohli vzniknúť ako dôsledok núteného výkonu (exekúcie) napadnutého rozhodnutia. Táto môže mať podobu aj nemožnosti navrátenia do pôvodného stavu v rámci exekúcie a s tým súvisiacich procesov reparácie a satisfakcie... Odvolací súd poukazuje na to, že pod vykonateľnosťou rozhodnutia procesná teória rozumie možnosť vynútiť podrobenie sa rozhodnutiu vtedy, ak ten, kto bol rozhodnutím zaviazaný niečo plniť, neplnil dobrovoľne, a to buď prostredníctvom výkonu rozhodnutia alebo exekúcie, čo je garantované mocensky štátom. Vykonateľnosť rozhodnutia ale nie je nemenná. Zákon umožňuje za splnenia zákonom stanovených predpokladov odložiť vykonateľnosť rozhodnutia. Odklad vykonateľnosti znamená, že povinný po dobu, po ktorú tento odklad vykonateľnosti trvá, nie je povinný plniť a splnenie povinnosti po túto dobu nie je možné uskutočniť núteným výkonom rozhodnutia. Možnosť odkladu vykonateľnosti rozhodnutia vyplýva tak z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (účinného v čase podania žaloby), ale aj z iných právnych úprav. Aj zákon č. 244/2002 Z.z. v ust. § 40 pripúšťa možnosť odloženia vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku. Podľa ust. § 40 ods. 2 zák. č. 244/2002 Z.z. ak podá účastník rozhodcovského konania žalobu na príslušnom súde, napadnutý rozhodcovský rozsudok zostáva právoplatný. Súd, ktorý rozhoduje o žalobe, môže na návrh účastníka konania vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku odložiť.“

21. Za nedôvodnú sa dá považovať aj námietka sťažovateľa, podľa ktorej sa okresný súd pred rozhodnutím vo veci odkladu vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku neoboznámil s jeho obsahom. Krajský súd v tejto súvislosti dôvodí: *„Žalovaný v odvolaní namietal, že súd prvej inštancie sa riadne neoboznámil s rozhodcovským rozsudkom*

RD/142/2015, nakoľko súd nepoukázal na odôvodnenie uvedeného rozsudku. Odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že rozhodnutie o odklade vykonateľnosti je rozhodnutie procesné, z ktorého má vyplývať čo je predmetom konania, procesný stav v ktorom bolo rozhodnutie vydané a právne posúdenie. Ďalšie sporné skutočnosti bude súd meritórne posudzovať v konaní vo veci samej. Okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia stručne, jasne ale zrozumiteľne vysvetlil, ktoré skutočnosti považoval za rozhodujúce pri rozhodovaní o odklade vykonateľnosti, z akých skutočností vychádzal, akými úvahami sa pri vyhodnotení skutkového stavu riadil, čím spĺňa podmienky ustanovenia § 220 ods. 2 C.s.p. v spojení s ustanovením § 234 ods. 2 C.s.p.“

22. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (napr. II. ÚS 3/97, I. ÚS 181/2014) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

23. Ústavný súd vzhľadom na uvedené skutočnosti nedospel k názoru, že by napadnuté uznesenie krajského súdu bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s označenými článkami ústavy a dohovoru, a preto sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. júna 2018